

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 19. — ŠTEV. 19.

NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 23, 1925. — PETEK, 23. JANUARJA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

LAŠKI FAŠISTI SO SKLENILI DOGOVOR Z JEZUITI

Za bojem, katerega so napovedali fašisti prostozi-
darjem, tiči baje dogovor z jezuiti. — Francosko
gibanje a la Mussolini se je pričelo aktivno or-
ganizirati, z odobrenjem številnih škofov. — Pa-
pežev državni tajnik pa je mnenja, da je vojna
proti prostoziidarjem dvorezni meč.

Poroča Kajetan Dunbar.

PARIZ, Francija, 22. januarja. — Že več tednov
ni doživela Italija takega navideznega miru kot ga
uživa sedaj. Poslanska zbornica se je odgodila in
opozicija je bila enostavno oropana svojega časo-
pisja. Ta mir pa le pokriva globoki nemir, ki ob-
staja v izvanrednem političnem položaju.

V prepričanju, da so informacije, katere sem do-
bil iz zanesljivih italijanskih virov, verodostojne,
bom obrazložil naslednjo verzijo enega zadnjih
manevrov ministrskega predsednika Mussolinija,
manevra, ki je v veliki meri prispeval k ustvarjenju
sedanjega položaja.

Soglasno s to verzijo tiči za vojno Mussolinija
proti italijanskim prostoziidarjem sporazum z jezu-
iti in drugimi konservativnimi silami katoliške cer-
kve. V povračilo so konservativni elementi v ka-
toliški cerkvi obljubili fašizmu moralno pomoč Va-
tikana in posledica tega je bila, da so zrl katoliki
vseposod s prijateljskimi oč mima organizacijo
Mussolinija.

Jezuiti podpirajo francosko fašistovsko gibanje,
katero se je pričelo aktivno organizirati z odobren-
jem številnih francoskih škofov. To nudi jezui-
tom pomoč proti demokratičnim verskim redom
ter daje Mussoliniju vladni nov rok življenja in si-
cer radi uspeha njegovih idej v Franciji ter možno-
sti strmoglavljenja Herriotove vlade, katere ita-
lijski diktator osebno ne mara ter ji ne zaupa.

Vsled tega se obrača boj tako proti prostoziidarjem kot proti
demokratičnim socialističnim tendencam v katoliški cerkvi.

Mussolini, ki se je vedno zavedal važnosti utrjenja svoje sile
potom prijateljskih, čeprav neoficijskih stikov z Vatikanom, se je dol-
go upiral ponudbi jezuitov. Upal je izvojevati bitko na lastno pest.

Fašistovska nasilja proti katolikom v številnih delih Italije so
zbudila ogorčenje liberalnih prelatoev kot je naprimer kardinal Maf-
fi. Nežna prigorvarjanja novega ministra za notranje zadeve, Fe-
derzonija, pa so izpremenila naziranja Mussolinija. Federzoni je
pa velik obduovalce jezuitov ter unet katolik.

Mussolini je najprej nehotel pomagati jezuitom, ko je pričel go-
voriti o možnosti boljševiške revolucije ter rdeče zastave. Papeža
so pregovorili, da je oropal Don Sturza, voditelja katoliške stranke
in krščanskih socialistov, vseh političnih aktivnosti.

Don Struzo je sedaj v Londonu, in Mussolini nikakor ne dopu-
sti, da bi se vrnil domov. Ker je izginil s površja Don Sturzo, je
bilo fašistom mogoče razbiti katoliško stranko v več sovražnih skupin.

Jezuiti so upali, da se jim bo posrečilo popolnoma uničiti libe-
ralni element krog papeža s pomočjo Mussolinijeve vojne proti pro-
stoziidarjem. Vatikan se boji prostoziidarjev, posebno pa lož v Itali-
ji in Franciji.

Pri tej točki pa so bili jezuiti ustavljeni, kajti kardinal Gaspari,
papežev državni tajnik ter eden najbolj pretekanih živčih diplo-
matov, ni pustil, da bi mu natresli peska v oči s pomočjo prostozi-
darske afere.

Obsodil je akcijo Mussolinija, ko je skušal uničiti prostoziidar-
je potom zakonodaje proti tajnim družbam. Kardinal je zaupal
nekemu lajku: —

“Zatrtje lož po celi Italiji, je dvorezen meč. Fašizem ne bo
večno trajal in ko bo izginil, se bodo vrnilo pristozidari, da se osve-
tijo. Prve žrtve bodo naše katoliške kongregacije v Italiji in Fran-
ciji. Posledice tega bodo obžalovanja vredne za katoliško cerkev
po vsem svetu.”

Prostoziidarji so za enkrat opustili svoj protinaskok na vlado.
Upali so, da bo zmanjšana vrednost denarja spodila Mussolinija iz
vlade. Krajevni bankirji pa izjavljajo, da se bo vojna na valuto
kmalu zopet pričela.

Odlična oseba, involvirana v to, je manager Banca Commercia-
le, Tieplitz. Ta zavod je eden resnično velikih bančnih podjetij v
Italiji. Mussolini ga je prejel sovražil ter rekel povsem javno, da
mu je žal, da ni dal ustreliti bankirja takoj po uspešno završeni fa-
šistovski revoluciji radi njegovega židovskega pokolenja ter ultra-
germanskih simpatij.

Pozneje, ko je skušal ustriditi svoje stališče s tem, da je posojal
denar manjšim državam, pa se je Mussolini sprijaznil s Tieplitzem,
pa sta se zopet sprla, ker je ministrski predsednik očital bankirju,
da financir apolitične sovražnike fašizma. V zadnjih par dneh se
vprašujejo na borzi, če bo vprizoril bankir napad na liro v namenu,
da strmoglati Mussolinija ali če bo prepustil to delo inozemskim
om, ker je hotel flotirati poljsko posojilo v Italiji. Pred kratkim
borzam.

ALBANIJA JE POSTA- LA REPUBLIKA

RIM, Italija, 22. januarja. —
Albanska narodna skupščina je
izdala proglas, v katerem progla-
ša deželo za republiko.

Bolgarski min. predsed-
nik o protiboljševiški ak-
ciji.

SOFIJA, Bolgarsko, 22. jan. —
Danes je govoril pred sobranjem
min. predsednik Cankov ter od-
ločno poudarjal, da je treba po
vsej deželi uvesti odločno proti-
boljševiško akcijo. Pri iztrebljen-
ju boljševikov mu bosta pomaga-
li tudi Romunska in Jugosla-
vija.

Morilca osemih oseb so
obesili.

WASHINGTON, D. C., 22. jan.
Tukaj so obesili zamorca Herberta
Copelanda, ki je bil spoznan
krivim, ker je leta 1918 ustrelil
dva policista. Morilec je baje po-
vedal v ječi nekemu zamorskemu
časnikiarskemu poročevalcu, da
ima na vesti umore osemih oseb.

200,000 nemški vojnih
vdov se je zopet poročilo.

BERLIN, Nemčija, 23. jan. —
Nad dvestotisoč nemških žena, ki
so izgubile svoje možje v vojni, se
je zopet poročilo. Vedno jih je pa
še 336,000, ki čakajo ugodne pri-
like in pripravnega moža.

CECILU NE UGAJAJO PORTERJEVE OBDOLŽITVE

Lord Cecil, načelnik angleške delegacije na opijski
konferenci, je rekel, da so obdolžitve Porterja
“surove” in prostaške. — Ogorčen je nad ame-
riško insinucijo angleške nevere v pogodbo.

ŽENEVA, Švica, 22. januarja. — Lord Cecil je
zopet pridobil tla, katera je izgubil v ponedeljek
na tukajšnji mednarodni opijski konferenci in si-
cer s pomočjo drugega agovora, v kojem je odgovoril
ril ameriškemu kongresniku Stephen Porterju iz
Pennsylvanije. Porter je dolžil lorda Cecilja, da
obkrejuje Združene države ter namignil, da ni An-
glija pošteno izvedla haškega dogovora.

Angleški delegat je ogorčen
zavrnil to insinucijo ameriškega
delegata. V prepričevalnem in od-
kritosrčnem govoru je trdil, da je
Anglija nepresklicno proti ameri-
škim predlogom glede zatrtja ka-
jenja opija. Namignil je, da bo
njegova delegacija zapustila se-
danjo konferenco, če se bo sku-
šalo razpravljati o odredbah, ka-
tere naj uveljavijo dežele Dal-
jnega istoka, da zatrtje kajenje
opija.

Po tem in drugih govorih se je
konferenca odgodila do sobote in
delegata sta ob istem času navda-
jala optimizem in pesimizem. Vsi
delegati so pristali v odmor v
upanju da se bo med tem časom
izdelalo kak kompromis potom
privatnih razprav.

Ameriški program zahteva skr-
čenje kajenja opija za deset pro-
centov vsako leto, vsled česar bi
bila v desetih letih ta škodljiva na-
vada iztrebljena.

Jasno pa je da je prepad med
Amerikanci in Angleži nepre-
mostljiv.

Mr. Porter, ki je privolil v od-
mor, je označil položaj skrajno
brezupnim.

V svojem nagovoru je prosil

Finančni minister de Stefani dolži ameriško časopisje radi pa-
danja vrednosti liro. Nekemu Amerikancu je rekel: —

“Skrajno sem nezadovoljen z ameriškim časopisjem.”

Očividno pa je bil presenečen, ko se ni pričel dotični Amerika-
nce trestiti od strahu.

Ta dogodek kaže samopašno stališče kabineta napram časnikar-
jem in njegovo velikansko izjavo, kadar ima opravka z ino-
zemci. Pred kratkim uvedene časnikarske omejitve so uničile tova-
rišijo, ki je preje obstajala med italijanskimi in inozemskimi časni-
kari.

Pripomb ameriških časnikarskih poročevalcev se ne sporoča le
na skrivnostni način italijanskemu zunanemu uradu, temveč se tu-
di potikajo naokrog provokatorski agenti, ki pripovedujejo ameri-
škim, angleškim in francoskim časnikarskim poročevalcem čudovite
povesti v upanju, da jih bodo poročevalci potem kabla sporočili svo-
jim listom ter nudili Federzoniju, ki je dosti nestrpnjši kot Musso-
lini sam, priliko, da jih izžene iz dežele.

V današnjih dneh ne zaupa nikdo svojem najbližjemu sosedu.
Poročevalci dajejo svoja pisma na pošto daleč od okrajev, kjer se
mude časnikarji ter uničujejo vsa kompromitujoča poročila, ker so
povsod nastavljeni pasti.

ROBERT FARINACCI BO NASLEDNIK MUSSOLINIJA

V slučaju, da bi Mussolini odstopil kot italijanski
ministrski predsednik, bi postal voditelj fašistov
Robert Farinacci, ki je še bolj zagrizen kot je
njihov sedanji glavar.

PARIZ, Francija, 22. januarja. — Tukaj priča-
kujejo, da bo sledil Mussoliniju Robert Farinacci,
“tiran iz Cremona”. Radikalni list Quotidien ga i-
menuje “sijajnega pustolovca”, brezobzirnega, a
z najbolj vročo glavo v fašistovskem svetu.

“Nobeno nasilje ni preveliko zanj,” nadaljuje
list. “On terorizira republikance, socialiste, demo-
krate in katolike ter sploh vse, ki odklanjajo dikta-
torstvo črne srance. Ko je bil socialistični poslanec
Matteotti umorjen, ko so drugi fašisti omahovali, ni
storil on ničesar sličnega. Prosil je, naj se mu pove-
ri obrambo Amerig oDuminija, glavnega zavrtnega
morilca, — ne da mu pomaga uiti vislicam, tem-
več da povečala njegov zločin.

“Ko je Mussolini, vsled strahu ali hinavščine, ob-
ljubil senatu povratek k ustavni vladi, je pričel Farin-
nacci dne 2. marca preteklega leta v Cremoni s
kampanjo za drugi fašistovski pohod proti Rimu.”
Glasi se, da se Mussolini zelo boji tega svojega
vročekrvnega pristaša.

LONDON, Anglija, 22. januarja. — Skrivnost, ki obdaja obja-
vljenje slavnega zaupnega memoranda Cesare Rossija, prejšnjega fa-
šistovskega načelnika tiskovnega urada, v Corriere della Sera v Mi-
lanu, je bila pojasnjena iz vira, ki je ponavlja dobro informiran.

Kopijo tega memoranda je kupil neki italijanski bankir v Parizu
ter jo izročil lastniku Corriere, ki je eden njegovih najboljših prija-
teljev.

Lord Cecil konferenco naj ne raz-
laga napačno njegovih besed. Re-
kel je, da je govoril v najstrožji
zvestosti dolžnosti kot angleški po-
danik ter kabinetski minister.

Opravičil se je za napake v
ponedeljek ter pojasnil, da bi si
nikdar ne udeležil puhlih natolee-
vanj na naslov Amerikancev, ka-
tere smatra idealizmom kot jih ni-
ma noben drugi narod. Rekel je,
da priznava njih “globoko odkri-
tosrčnost”, a kljub temu je izja-
vil, da je njih program nepraktič-
en.

Zavrnil je namigavanje, da vo-
dijo Anglijo v svojem nasproto-
vanju proti ameriškim načrtom
za stopnjevit iztrebljenje kajen-
ja opija izključno le kramarski
motivi. Rekel je, da ugovarja An-
glija tem predlogom raditega, ker
ve, da ne bo ameriški načrt delo-
umazane vrste.

“Tak obdolžitev smatram za ze-
lo prostaško. Če bi bila osebna, bi
vzel svoj klobut etr takoj odšel.
Ne bom pa svedoval svoji vladi,
naj stori to, dokler so na tehtni-
ci stvari, ki pomenjajo toliko za
človeštvo.

“Ozračje Ženeve”, — je nade-
ljeval, — “je bilo vedno, da se
pokolje nacionalistične aspiraci-
je ter doseže poštene, nepristran-
ske dogovore. Ta konferenca pa
je degenerirala v rivalstva. Mi
vsi smo zastopniki suverenih držav.
Noben ni pripravljen podre-
diti se nadvladi drugih. Uspeh
more roditi le soglasen dogovor,
ne pa večinsko glasovanje.”

Rekel je, da obžaluje potre-
bo odgovora na “javne obdolži-
tve”, da je Anglija popolnoma
omalovala svoje mednarodne
obligacije na temelju haške kon-
vencije.

Rekel je:
“Pravijo, da smo snedli svojo
dano besedo, in da smo skušali iz-
ogniti se svojim obligacijam. No-
ben član dežele, ki rešpektira sa-
mo sebe, ne more dovoliti, da bi se
jo dolžilo, da je ignorirala slo-
vesne pogodbe radi administrativ-
nih ali finančnih pomislekov

SENATORJI ZAHTEVAJO PODROBNE INFORMACIJE

Senatorji hočejo dobiti vse podrobne informacije
glede pariškega dogovora. — Nasprotujejo tudi
polnomoči predsednika Coolidge-a. — Člani ko-
miteja za zunanje zadeve izjavljajo, da so bile
ameriške tirjatve skršene, a Hughes je rekel, da
ni involvirana nobena modifikacija.

Poroča Charles Mchelson.

WASHINGTON, D. C., 22. januarja. — Držav-
ni tajnik Hughes je bil pozvan, naj preskrbi senatu
besedilo pariškega dogovora, vsled katerega bomo
soudelženi pri letnih izplačilih na temelju Dawe-
sovega načrta, ter vse nadaljne informacije glede
postopanja in pogajanj, na temelju katerih je bil
sklenjen dogovor.

To zveni sorazmerno priprosto, a onstran te izjave leži neizmerna
džunglja možnih komplikacij, z vprašanjem vred, če ima sploh pred-
sednik polnomoč pogajati se glede takega dogovora o ameriških tirjat-
vah, brez privoljenja in nasveta ameriškega senata.

To točko so poudarjali v razpravi senatnega komiteja za zuna-
nje zadeve. Očividno ni bil nihče na jasnem glede tega, — a glasilo
se je, da so bile tirjatve skršene od tristo do štiristo milijonov.

Državni tajnik Hughes je ugotovil, da niso bile tirjatve skršene
in da se ni v kabljskih sporočilih, ki so prišla tekotem pogajanj, niti z
eno besedico omenilo. Senatorji pa pravijo, da treba le vzeti svinč-
nik v roko in izračunati skrčenje.

V prvotni določbi se je glasilo, da bo dobila Amerika v dva-
najstih letih \$250,000,000 za svoje okupacijske stroške v Nemčiji.
Na temelju pariškega dogovora pa se bo raztegnilo plačila preko
dobe pet in dvajsetih let. Vsled tega se bo takrat vrednost ameriške
tirjatve glede okupacijske stroškov skršila na \$175,000,000. Če
se poslužimo iste aritmetike pri svoti \$350,000,000, katero je prisodi-
la Ameriki komisija za mešane tirjatve, dobimo svoto približno
\$200,000,000.

Na ta način je mogoče izračunati, da bomo dobili več sto milio-
nov dolarjev manj kot pa smo upravičeni dobiti jih.

Na temelju teh računov je nastopil senator Walsh iz Montane
pred senatnim komitejem za zunanje zadeve ter povdarjal, da se je
tirjatve ameriških državljanov skršilo brez njih privoljenja. Glede
vladne tirjatve, tikajoče se okupacijskih stroškov pa se izjavlja, da je
tudi ta tirjatve briga celega naroda, kojega denar je bil izdan, da se
plača račune kot so prišli. Vsled tega ima le kongres, ki zastopa
narod, pravico sklepati kompromise glede dolga.

Senator Hiram Johnson je sprožil zadevo v komiteju za zunanje
zadeve z enostavno resolucijo, v kateri pozivlja državnega tajnika,
naj izroči besedilo dogovora. Senator Borah, načelnik komiteja, je
hotel dostaviti tej resoluciji določbo, naj nudi državni departament tu-
di vse podrobne informacije glede rezervacije, katero je predlagal po-
slanik Kellogg, a jo umaknil vsled ugovorov francoskega ministra Cle-
mentela ter angleškega finančnega ministra Winston Churchilla.

Senatorja Pepper iz Pennsylvanije in Willis iz Ohija sta bila
mnenja, da je predlog Boraha preveč samolasten, in Pepper je sesta-
vil alternativni amandneni, ki je bil sprejet. Ta amandment vklju-
čuje duševno rezervacijo, da se bo zahtevalo še bolj podrobne informa-
cije, če bi ne bile prve popolnoma zadovoljive.

Miljonarski slepar ujet. Chapman je zopet na
varnem.

Včeraj so aretirali Austina
Montgomeryja, ki je leta 1922
s svojo banko osleparil razne lah-
kovneže za tri milijone dolar-
jev. Postavljen je bil pod varšči-
no \$150,000.

ATLANTA, Ga., 22. januarja.
Znani bandit Gerald Chapman, ki
je pred 22 meseci odtkak pobeg-
nil, se zopet nahaja močno zastra-
žen v tukajšnji jetnišnici.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM
OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:
1000 Din. — \$17.40 2000 Din. — \$34.80 5000 Din. — \$86.00
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot kot en tisoč dinarjev računamo posebej
15 centov za poštnino in druge stroške.
Raspisila na zadnje pošte in izplačuje “Poštni čekovni urad”.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
200 lir \$ 9.40 500 lir \$22.50
300 lir \$13.80 1000 lir \$44.00
Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov
za poštnino in druge stroške.
Raspisila na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka
v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ
LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.
Vrednost Dinarjem in Liram sodaj ni stalna, menja se večkrat in neget
faktovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej
računamo po ceni tiskane dne, ko nam pride poslani denar v roko.
POŠILJATVE PO BEZOGLAVNEM PISMU IZVEŠUJEMO V
NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.-

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po
New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4497.

F. M. Dostojevskij:

Iz spominov mladeniča.

(Nadaljevanje.)

"Ali mi poveste vendar, kaj se tu godi!" sem zakričal. "Nemara se me celo bojiš? Sam vidim ves tujakšnji nered! Vi ste pastorka tega izgubljenega in blaznega človeka, okuženega od strasti do tega vraga — Blanche; potem je še oni Farncoz, ki tako skrivnostno vpliva na vas, in sedaj mi stavite vrhu vsega tega še tako resno ... vprašanje. Da bi vsaj vedel, za kaj gre; drugače znorim in naredim kakšno neumnost. Nemara se pa sramujete poostiti mi se svoje odkritostnosti? Ali se sploh morete sramovati pred menoj?"

"Jaz z vami ne govorim o tem. Vprašala sem vas in čakam odgovora."

"Seveda ubijem," sem vskliknil, "kogarkoli ukažete! Ali pa boste mogli ... ali mi to res zapoveste?"

"Mari si domišljujete, da se vas usmilim? Zapovem, sama pa ostanem na strani. Ali prenesete to? Toda ne, kako bi mogli! Vi bi seveda ubili na povelje, a potem bi prišli še mene ubiti, ker sem se osmelila zapovedati vam."

Kakor da sem dobil udarec po glavi pri teh besedah. Sicer sem smatral tedaj njena vprašanja za loma za sado, za izzivanje, dasi se je nekoliko preresno izrazila; vendar sem bil prenečen, da je tako jasno povedala, da me ima tako zelo v oblasti, da hoče vladati nad menoj, in da tako pravi: pojdi v pogubo, a jaz ostanem na strani. V teh besedah je bilo toliko enizma in odkritosti, da je po mojem mnenju presegalo že vse meje. To reč, za koga ne smatra potentakem? To je že prestopilo meje suženjstva in ničnosti. Tako mnenje pa vznjua v človeku ponos. In dasi je bil najin pogovor grd in nevergeten, mi je vendar srce vsrtrpetalo.

Naenkrat je prasnula v smeh. Sedela sva tedaj na klopi pred grajočimi se otroci nasproti prostoru, kjer so se ustavljale kočije in je izstopalo občinstvo v drevo-red pred vokzalom.

"Vidite ono tolsto baronico?" je vskliknila. "To je baronica Wurmerherm. Šele pred tremi dnevi je dospela. Vidite njenega moža, dobrega, suhega Prusa s palico v roki? Se spominjate, kako nas je pred tremi dnevi ogledoval? Pojdite takoj, stopite k baronici, odkrijte se ji in ji recite kako francosko frazo!"

"Zakaj?"

"Zaklinjali ste se, da bi skočili v Schlangenberga, da ste pripravljani za uboj, če vam velim. Namesto vseh teh ubojev in tragedij se hočem samo nasmejati. Pojdite brez prigovora. Hočem videti, kako vas baron s palico pretepe."

"Vi me izzivate! Mislite, da ne storim?"

"Da izzivam! Pojdite, hočem tako!"

"Dobro, grem, čeravno je to grozna neumnost. Samo da bi ne napravil s tem neprijetnosti generalu in tudi vam, to vam pravim. Bogme, da ne skrbim zase, ampak za vas in za generala! In zakaj vam je padlo v glavo, da naj razžalim žensko?"

"Kakor vidim, ste samo junak v besedah!" je rekla zaničljivo. "Oči so se vam prejele s krvjo zalile, morda vsled vina, preveč zavžitega pri obedu. Menite, da ne vem, da je to neumno in podlo, ter da se general razsrdi? Samo smejeti se hočem. Hočem in ničesar več! In zakaj bi žalili žensko? Saj jo prej dobite s palico."

Obrnil sem se in odšel molče, da izvršim njen ukaz. To je bilo res skrajna neumnost, tedaj nisem se znal izbiti; ko pa sem se blizal baronici, me je nekaj razdražilo

in polastila se me je prava šolar-ska nagajivost. Vrhu tega pa sem bil še silno razkačen, kakor da bi bil pijan.

VI.

Dva dni je že sedaj od tnegga neumnega dneva. In koliko krika in vika, hruma in šuma! In kakšen nered zmešnjava, neumnost, — in vsega tega sem jaz kriv. Meni samemu pa še včasih celo smešno zdi. Pojmiti ne morem, kaj se dogaja z menoj. Ali sem obseden ali pa sem skočil s pravega tira in delam neumnosti, dokler me ne zvežejo. Včasih se mi dozdeva, da se mi meša; včasih pa, da sem se blizu otroške dobe, šolskih klopi in da se vedem samo kot razpójajen in nagajiv šolar.

Tega je kriva Pavlina, le Pavlina! Nemara bi ne bilo ter šolar-skih nagajivosti, da ni nje. Kdo ve? Morda sem to naredil iz obupa (saj je že to razmotrivanje samo na sebi neumno)! Tudi mi ne gre v glavo, kaj je na njej lepega. Lepa pa je vendarle, prav lepa! Saj tudi drugim meša glave. Viskoka je in stasita. Le previkta je. Zdi se mi, da bi jo bilo možno v zvezeju spraviti ali pa preganiti na dvoje. Stopinjo ima ozko, dolgo in ta mi povzroča muko, pravo pravcato muko; lasje so rdečkasti, oči prav make. Ali kako vam zna z njimi gledati pomosno in dostojanstveno! Pred štirimi meseci, ko sem ravno nastopil službo, je imela nekega večera dolg in buren pogovor z des Grieuxem. In tako ga je gledala, da sem si pozneje, ko sem se spravljal spat, domišljeval, da mu je pravkar prišolila zausnico in stoji pred njim ter ga motri. ... Ta večer sem si tudi vanjo zaljubil.

(Pride še.)

Kako so aretirali Stjepana Radića.

Ljubljanski dnevnik "Jutro" je objavil vse podrobnosti glede aretacije jugoslovanskega republikanskega voditelja Stjepana Radića. Možak se je skrival v Pripičevi palači. Policija ga je dolgo časa iskala, pa mu ni mogla priti do živega. Zadnji pogon je bil uspešen. Radić se je skrival v ozki luknji, iz katere so ga potegnili za opanke. Sedaj je v zaporu, pije vino in igra tamburico.

V Zagrebu se je 5. januarja odigral politični finale: detektivski se za pete potegnili predsednika hrvatske republike izpod postelje, iz malega brloga, kjer je ležal trepetaje na matraci.

Imenoval se je naslednik Matije Gubeca in predstavljal se je za dediča nekdanjih nositeljev hrvatske suverenitete, zmagovalno je napovedoval vojno Jugoslavij ter narod pripravljati na velika dejanja: na žrtve, trpljenja a tudi sigurno zmago. Stjepan Radić je razstrel pred svojim ljudstvom in tudi pred Evropo kot nacionalni heroj, kateremu so navni seljaški poeti pevali himne, vsa kdekleta trosila rožice, junak, o katerem je sanjal zagorski kmet, da ga le more drest zadržati od najdrznejših dejanj, da mu le treznost brani stopiti na barikade ter na čelu svojih zvestih dvigniti plamenico zmagovite revolucije. A ko je prišel trenutku dejanja — glej Radića v družbi nočnega lonca, potnega in trepetajočega od bojazni, klavirno figuro strahotnosti!

Stara in nova zgodovina je ohranila spominov dovolj na voditelja ljudskih pokretov. Nijeden med njimi se ni od strahotnosti skrill v mišjo luknjo, ko je napočil dan odgovornosti in odločitve. Koliko je bilo med njimi malih skromnih ljudi, ki niso imeli nobenih dolžnosti napram drugim in so vendar radi ideje bili pogumni in — ponosni. Nikogar ni bilo treba za krakč vleči izpod postelje.

Kako sramotna je v primeri z vsemi temi zgledni uloga Stjepana Radića! Za pete so privlekli policajci ne le moža, ki je fizično strahotepen, temveč tudi moža, ki je moralčen desperado. Radić je imel korajžjo huskati narod proti državi, gnati hrvatskega kmetu v punit proti nacionalni ideji, zbrati armado proti Jugoslaviji, imel je pogum kovati po Evropi in trige proti domovini, a ko je bilo treba dvigniti ideje, ki jih je proglasal za edno spasiiteljno, ne višino Spoznanja, se je skrill pod posteljo. Hrvatski kmet je pričakoval, da bo predsednik v trenutku velike nevarnosti, visoko dvignil zastavo, pa vidi sedaj, da je legel na matraci.

Zagreška policija je dalj časa neprestano opazovala Pripičve palačo in kretnje Radićeve družine. Smatrala je, da se center Radićeve agitacije še vedno nahaja v Pripičevi palači na Zrinjevcu in da se torej tudi Radić sam nahaja še tam. To se je videlo posebno iz tega, da je Radić vselej hitro reagiral na razne politične dogodke. Razven tega je bilo dokazano iz dogodkov v pokrajini, da Radić posebno iz Zagreba vodi volilne priprave. Detektivni in policijski konfidenti so zvedeli toliko stvari, da je bilo popolnoma gotovo, da se Radić nahaja v Pripičevi palači. Zato je policija neprestano nadzirala to palačo in se ni dala zape-ljati po vesteh, ki so se nalašč širile, češ da se Radić nahaja v inozemstvu. Ko je policija na dan novega leta dobila nalogo, da nastopi proti HRSS, je vstopila v Pripičve palačo smatrajoč, da bo tam našla Radića. Vendar ga ni dobila, dasi je skrbno priskala vso palačo od kleti do podstrešja. Policija je že prej shišala o tem, da se Radić skriva v nekem tajnem prostoru, vsled česar je preiskala vse zidove, ali se ne bi našla kakšna votlina. Vendar zamant. Zdelo se je, da je Radić tisto noč ušel iz palače z zadnje strani. Med tem pa je policija naključno za gotovo zvedela, da Radić ni pobegnil iz Zagreba, temveč da se nahaja v Pripičevi palači, v tajnem novozidanem prostoru. Dalje se je govorilo, da je neki Radićev pristaj iz Virovitice, po pokliu zidar, več dni bival v Radićevem stanovanju in opravljal tam neke zidarske posle. Zato

se je policija odločila, da Pripičve palačo še enkrat natančneje preišče s pomočjo inženjerja, ki naj bi pregledal vse zidove, zlasti v Radićevem stanovanju in v stanovanju njene hčere, poročene z inž. Košutičem.

Preiskavo je vodil šef policije dr. Bedeković s pomočjo uradnika dr. Cvetka Horvata in poveljnika straže Boška Pavlovića. Nekoliko pred 10 uro dopoldne so Pripičve palačo naenkrat obklopile straže, da nihče ni mogel oditi. Uradnik Horvat in poveljnik straže Pavlović sta z večjim številom policijskih organov imela nalogo, da pregledata Košutičovo stanovanje, četrta skupina pa podstrešje. Pri skupini uradnika Horvata se je nahajal inženjer da pregleda in premeri zidovje. Obenem so bile za vsako eventualnost povečane varnostne odredbe.

Ko so potrkali na vrata stanovanja inž. Košutića, gospa Košutićeva ni hotela odpreti temveč je odvrnila da je v stanovanju sama in da nima nobene garancije, da jo policija eventualno ne bo ubila! Zahtevala je prisotnost priča. Prijavili so inženjerja, ki je prišel s policijo. A gospa Košutićeva ga je odbila z izgovorom, da ga ne pozna. Končno pa je gospa na pretnjo, da se bo rabila sila, vendar le otvorila vrata. Sedaj se videvo, da gospa Košutićeva ni bila sama v stanovanju, kiti pri njej se je nahajal tudi bivši narodni poslanec Pavle Radić. Na mizi pa so pol. uradniki opazili tri čaše za čaj, po čemer se je videlo, da so bili prisotni pri mizi trije. Slutili so, da Košutićeva radi tega tako dolgo ni hotela odpreti, da bi med tem dobil neko tretji časa, da se skrije. Ta tretji je mogel biti le — Radić. Gospa Košutićeva je bila zelo razburjena in je na vsa vprašanja ostro odgovarjala, posebno ko je videla, da se pregledujejo zidovi in da ima policija sigurne informacije, da je Radić skrit v hiši. V stranišču so našli opeko, katerih pri prejšnjih hišnih preiskavah ni bilo. Končno je policija šla v spalno sobo inž. Košutića. Premaknili so tam vse pohištvo. Ko so odrinili od zida širok unvalnik, je gospa Košutićeva za kričala. Imela je povoda dovolj. Za čimvalnikom se je pokazala oblika paralelograma. Ko so na tem mestu trkali na zid, se je čul votel glas. Zid je bil umetno tapciran, tako da so tapete prekrivale obris malih vrat. Uradnik Pavlović je odkril ta skrivna vrata, nakar se je pokazalo polhovo duplo in v njem Radićeve noge v čobotah. Radić je ležal na matraci.

"Ajde, ajde, gospodine Radiću!" pravi uradnik in culne Radića za copato. Nobenega odgovora.

"Ajde, gospodine Radiću, izadajte!" ponovi Boško Pavlović. Toda tudi ta drugi poziv ni zalegel. Sedaj zagradi uradnik Radića za noge in ga kakor presička vleče iz brloga ter izpod postelje na sredo sobe. Šlo je zelo težko, ker je mirotvorni predsednik precej trebušast, odprtina pa majhna in se je vlekel po tleh, v stari po nošeni obleki, brada mu je bila zarastla. Ko ga je minilo prvo razburjenje je vstal ter rekel: "Evo me, sad me imate!" Takoj nato pa se je tudi začel kričati, da je to basilnost, protizakonitost in zasmernost ... Policija se kajpak ni ustrašila njegovih nenadnih junaških protestov temveč mu mir-

no izjavila, da je v imenu zakona aretiran.

"Prosim, gospod komisar, pokazite mi pismeni nalog!" pravi Radić komisarju dr. Horvatu. Bi-ko mu je takoj ustrezno. Korajža ga je bila medtem že minila in prosil je, da se naj z njim milo postopa.

Medtem pa so detektiv vstopili v tajni prostor, ga pregledali in našli tam celo kopico važnih spisov. Ta tajni prostor je bil napravljen iz dvornice, v kateri se je napravil nov zid, tako da se je dvornica predelila v dvoje. Vprvi predel je bil vhod s hodnika ter se bila v njem naložena drva, drugi pa je bil poleg spalne sobe Košutićeve. Policija je pripeljala avtomobil na dvorišče Pripičve palače, nakar so se vsa vrata v palačo zatvorila. Radiću so dali priliko, da se je preoblekel. Nato so ga bozvali da sede v avto in se prepele na policijo. Gospa Radićeva je prosila, da sme spremljati Radića, kar se ji je dovolilo.

Radića so takoj pripeljali k policijskemu ravnatelju Bedekoviću, kateremu je Radić, ki se je med telen, tolažen od žene, precej pomnil in se dal sedaj korajžnega, rekel: "Čestitam na uspehu! ... Pa i ostali činovnici zasluže orden!"

Na poedina vprašanja je odgovarjal zmikavsko in s strahopetno lokavostjo. Končno se je sestavil protokol, ki ga pa Radić ni hotel podpisati, marveč je protestiral proti temu, da se krši njegova "imuniteta" ter da je ves postopek proti njemu in njegovi stranki ga ženje ustave. Med zaplenjenimi dokumenti se je našel tudi koncept pogodbe z Madžarsko, ki je bil napravljen v času, ko se je Radić nahajal v Londonu in ki se na naša razmejitve z Madžarsko. Radić je zahteval, naj se zapiše v protokolu, da ta pogodba ni bila sklenjena. Preden so ga odpeljali v zapor, je Radić izrazil svojo veliko poglavitno željo: "Dajte mi vina in tamburicu!" Obvestilo je naravno delovalo kakor prava bomba. Kmalu so se raznesle tudi podrobnosti cele farse in posebne izdaje novin so bile mahoma razgrabljene. Publika se je režala in majala z glavami: Što je Radić, tega više nema ... Revolucije, pun-ta, rebelov in takih strašnih reči, ki jih je Radić vedno napovedoval za slučaj svoje aretacije, pa ni bilo in jih ne bo. Radićovo mirotvorstvo, lažnjiva gloria njegovega tribunskega komedijanstva ni mogla biti kronana s sijajnejšim finalom, kakor je bila aretacija z vlačanjem iz mišje luknje.

V zaporu Radić pridno pije vino in brenka na tamburico ... Uradniki policije so bili medtem ves dan zaposleni s pregledovanjem številnih zaplenjenih spisov, dokumentov, knjig in korespondence. Vse važnejše akte je že poseben kurir odnesel v notranje ministrstvo.

Pri dovršenem policijskem pretresu bo Radić izročen zagrebškemu sodišču, ki je že sprejelo v goste dosedanje glavne aretirance: dr. Mačka, Predavca, Krnjevića, inž. Avgusta Košutića in dr. Stjepana Košutića.

Na stara leta

se je začel ženiti italijanski profesor Motte. Do svojega 60. leta je živel le znanosti in knjigam, potem pa se je začel z vsem ognjem starega človeka zanimati za ženske. Debil je mlado ženo in srečno je živel nekaj časa z njo. Bival je v Turinu. Kmalu pa mu je začela ugajati neka druga ženska izven Turina. Prof. Motte se je z njo poročil. Preselil se je v Padovo. Tudi tam ni miroval, marveč se je prikupil neki tretji ženski, katero je tudi poročil. Slednjič je prišel tri-gamist Motte pred sodnijo, ki je starega Don Juana, katere šteje danes 70 let, obsodila na šest mesecev zapora. Izgubil je v tem tudi svojo profesorsko pokojnino.

Brezplačno onim, ki trpe vsled revmatizma

Mi imamo nov način zdravljenja revmatizma. Po-žijemo brezplačno vsakemu, ki piše povelje. Če vas bole skicpi in mišice, če so okorele, če trpite vsled iz-premne vremenice, se vam tukaj nudi prilika. Način je preprost, cenovno je že nešteto pomagal. Ne obrnite se na najpogostejše službe, če ste trpeli eno leto ali deset let, če ste poskušali vse brez-uspešno, pišite takoj za našo pripr-to metodo, ki jo pošljemo na prosto preiskušnjo.

BREZPLAČNO—NA NAŠE STROŠKE
Mi nečemo niti penija vneprej, samo vaše ime in naslov. Mi vam bomo takoj poslali ta prosti vzorec na naše stroške za poskušnjo in uporabo. Sicerim je že pomagala ta nova, pripr-to metoda. Če trpite vsled revmatizma, ne zamudite te ugodne prilike. PIŠITE DANES.
PLEASANT METHOD CO. F. 21
3524 N. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Največja klad na dena raz-protulja.
Najfinjšo izdelan revolver s 6 strelci.
Drugi za prodajo po \$12.00.
Hitro kot iskra, varen, velika strelna moč, dobro usmerjen. Vsi njevo lektio ali ponikljan, 38, 32, 25 ali 22 ka-liber — po isti ceni. Ne pošijite denar-ja. Ko dobite, plačate poštarju \$7.45 in poštnino. Federal Mail Order Corp. Dep. 157, 414 Broadway, New York City.

ANTHONY BIRK
HIŠNI IN SOBNI SLIKAR IN DEKORATOR
Prevzamem vsake v to stroko spadajoče delo.
BOJAKI, PREDNO ODDASTE DRUGEMU NAROČILO, VPRAŠAJTE MENE ZA CENO.
350 Grove Street Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Telephone: Evergreen 5506

ZA NAMEČEK
\$1 "Boy's Blouse" \$1
SAMO KUPITE VAŠEMU SINU OBLEKO Z DVOJNIMI HLAČAMI ali **GORKO ZIMSKO SUKNJO FR. BELAJ**
6205 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Posebna ponudba našim čitateljem
Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20.
B stročico za slovensko črko, č, š, ž — \$25.00

"OLIVER" PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI

Pisati na pisalni stroj ni nikakšna umetnost. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite s vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
23 Cortlandt Street New York, N. Y.

Evropsko zrakoplovstvo.

Nemška vlada na vse načine podpira nemško zrakoplovstvo, vsled česar je avijatika zadnje čase jako napredovala. Nemška zrakoplovna industrija obvladuje ves zračni promet v Južni Ameriki. Konkurrirati ji zamore edinole Francija, ki pa še nima zrakoplovstva tako dobro organiziranega.

Prizadevanje Nemčije za zračno zvzo s Francijo dobiva zadnje čase konkretne oblike. Kakor poročajo nemški listi, se mudi v Parizu zastopnik nemškega Aero-Lloyda, ki se pogaja uspešno z francoskimi zrakoplovnimi družbami o ustanovitvi zračne zveze Berlin — Pariz. Ta zračna proga bi se imela otvoriti začetkom novega leta. Nemška vlada na vse načine podpira svoje zrakoplovstvo, kar je tudi glavni vzrok, da nemška avijatika zadnje čase tako lepo napreduje. Nemška zrakoplovna industrija, ki so jo mirovne pogodbe precej okrenile, se je vrgla po vojni z vso silo na izdelavo prometnih zrakoplovov in konstrukcije novih motorjev. Posrečilo se ji je izdelati motorje s 3 K.S. in aparate, ki absolutirajo s temi motorji 300 km poleta brez presledka in sicer 100 km na uro. Nemčija je danes preprežena z zračnimi progami, ki se ne omejujejo samo na njeno ozemlje, temveč jo vežejo tu di z vsemi sosednimi državami. Tako obvladava transevropska zračna prometna proga pot Monakovo — Zuerich — Ženeva, dalj- Frankfurt — Nuernberg — Monakovo z nadaljevanjem iz Monakova na Dunaj in v Budimpešto. Severoevropska proga skrbi za promet na progi Memel — Riga — Reval — Helsingfors in veže Nemčijo z litovsko Estonijo in Finsko. Nemško ruska zrakoplovna prometna zveza veže Nemčijo s Kovnom, Smolenskom in Moskvo. Nemčija ima zračne zveze tudi z vsemi sosednimi državami, z Avstrijo, Švico in Madžarsko, kakor tudi zrakoplovno hegemonijo v evropski Rusiji. Na progi London — Bremen je udeležen nemški kapital pri obeh glavnih zračnih

progah. Na Danski ima obe glavni progi Kopenhagen — Hamburg in Kopenhagen — Rotterdam preko Hamburga — Bremena in Amsterdamu nemški Aero-Lloyd s dansko zrakoplovno družbo. Tudi pri švedski progi Malmo — Ham-bourg igra nemški kapital važno vlogo. Nemci pa niso zadovoljni samo s svojim zračnim prometom v Srednji Evropi, temveč se posku-sili letos svojo srečo tudi na progi Angora — Carigrad, kjer so tek-movali s francosko — romunsko zrakoplovno družbo. Nemška zrakoplovna industrija obvlada danes ves zračni promet v Južni Ameriki. Delniška družba Societad Colombo — Alemana de Trans-ports Aero ima tu brez konkuren-ce tri proge in gradi več novih.

S to nemško zračno hegemonijo lahko konkurira samo Francija, čije zrakoplovstvo pa še daleč ni tako organizirano, kakor nemško. Doslej razpolaga Francija z edino progo Paris — Strassburg — Pra-ga — Dunaj — Budimpešta in Be-ograd — Carigrad ali Praga — Varšava. Ta proga je v rokah francosko romunske delniške dru-žbe. Zveza s Carigradom je bolj manifestacija, nego zrakoplovna proga. V Pragi se ustavljajo aero-plani dnevno izvezem nedeljo. Po-zimi na tej progi sploh ni prome-ta. Nemci pa letajo na progi Frankfurt — Budimpešta stalno in celo ponoči. Francoski zračni pro-met ima svobodno roko samo tle na Španskem in severni Afriki. Zveza s Parizom je v rokah Impe-rial Airways Ltd. Ostale francoske in druge evropske proge so bolj krajevne in ne igrajo tako važne vloge.

ČEHOV O RIBAH

Ribe love v oceanih, morjih, rekah, jezerih, ribnikih, a pod Mos-kvo tudi v lužah in kanalih. Pri-pomba. Navečje ribe se love v rib-ih trgovinah. Love se bolj in manj daleč od bivališč, sicer vja-mek lahko za nogo i stanovalko poletenske ville ali pa čuješ besede: "Kdo vam je dal pravico tu-kaj ribe loviti? Ali hočete par za-usnice?" Preden vržeš trnek, je treba nataktni na trnek vabo, ka-koršnokoli, kakršne so že ribe.

Lahko loviš tudi brez trnka, ker je to pač vse eno, saj tako nič ne vloviš. Pripomba: Lepe stanoval-ke poletenskih vil, katere sedeva-jo na bregu s trnkom samo za to, da bi nase obrnile pozornost ženi-nov, morejo loviti in brez vabe. Nelepe stanovalke, pa morajo ra-biti vabo: sto, dvesto tisoč, ali kaj takega. ... Ko tako sedi s trnkom, ne mahaj z rokami, ne breaj z no-gami, pa ne kriči, ker ribe ne ma-rajo krika. Lov s trnkom ni nobe-na umetnost: ako se vrvica ne tre-se, pomeni, da riba še ni prišla; ko se pa stresa, tedaj pa se veseli: lotevajo se tvoje vabe. Kadar se pa potopi na dnu, tedaj se ne tr-di preveč, ker ne boš tako ničesar vjel. Tole pripomba našega trah-tata smo izčrpano podali na dnu ni (nič ostalo): Prihodnjic si namne-ho pojasniš živo vprašanje, kak-šne ribe je mogoče vloviti iz kalne moskovske vode.

Rim brez oficijelnih plesov.

Rimska aristokracija posebno vatikanska, je zaprosila papeža, naj proglasi sveto leto za leto po-kore, v kar je Pij XI. rad privo-lil. Rimska aristokracija ne bo vsled tega letos priredila nikakih oficijelnih plesov, tudi ne dvor in diplomatski zbor.

Ženske duhovnice.

Danski minister prosvete Dahle namerava predložiti zbornice za-konski predlog, ki dovoljuje žen-skam, da lahko postanejo duhov-nice.

K. Ettlinger:

Smrt Njegove Prezvišenosti.

Vodometi v parku so prenehali priti svoje vodene kristale, okna v gradiču so bila zavešana. Na strehi je sedel lakaj in čakal znamenja, da razvesi zastavo napoi droga.

V svoji spalnici je počivala Njegova Prezvišenost. Več ur je vladal, to je spal in se je počutil v svojih okoliščinah še precej dobro. Kajti ni bila njegova Prezvišenost nič bolj bolna kot vse svoje žive dni; revmatizem je imela že izza dvajsetega leta, s tridesetimi je pritisnila še senilnost in je sedaj bolehal na nji že štirinajst let. In je njegova Prezvišenost vedela, da mora umreti. "Eh — čutim to!" je dejal še večeraj. "Smrt — eh — ne pozna razlike med inteligenco — eh — in meščanstvom! Glavna stvar — eh — da človek umre vzvišeno!"

In je bil vzvišena smrt za Prezvišenost osebo važnosti. Kajti so bili že dva tedna vsi učenjaki dežele na delu, da izberejo za Prezvišenost primerne "poslednje besede". Nekateri so predlagali "tako lahko mi je!" ali "svoj narod sem osrečil" ali "moje življenje je bilo posvečeno pravičnosti"; drugi so smatrali filozofska razmišljanja za primernejša: "življenje je smrti boj" ali "vladavina je umetnost uboganja". Toda vsa ta modrovanja niso zadovoljila njegov Prezvišenost: "Sam — eh — sem imel sijajno domislivo — eh — besede, ki jih ni rekel — eh — še nihče, — eh — bom izpregovoril: Več luči! — Kaj menite vi, kancelar?" In je kancelar ves ginjen poljubil prezvišeno roko.

Krog postelje Prezvišenosti so klečali njena Prezvišenost soproga, sin, kancelar in spremstvo. Ob vznožju sta stala zdravnik in duhovnik, ki je napenjal svoje stare možgane, da si prikljuje v spomin posmrtni govor, ki ga je imel že na grobu visokopokojnega očeta.

Slednjič je napočila ura slovesa. Najprej je nagovorila Prezvišenost svojo vzvišeno soprogo:

"Adijo — eh — ljuba Klodi! Eh — vedno si bila — eh — zvesta soproga! — eh — vsaj kaj drugega nisem opazil! — Le omoži se zopet — eh — če te še kdo vzame — ampak prosim, stann primerno!"

"Ne govorite tako!" je opominjal zdravnik.

"Hvala, ljubi doktor, ampak — eh — moram govoriti! Stara moja navada! — Kje sem že ostal, — da, oh, Klodi, torej: Ne pozabi, da moraš nastopiti odslej na plesih — eh — v napol žalni obleki — eh — samo napol dekolirana, mislim —"

In so njeni Prezvišenosti gospej navrele solze v oči in je vzdihnila: "O, moj soprog!"

"Hvala, hvala — eh, ni vredno! — Ne jokati, — ne jokati, — to je proti dvornemu ceremonijelu!"

Prezvišenost je izjavila: — O ti — moj najmlajši, — eh — veš, ti boš osrečil narod — samo — eh — nauči se boljše piket-igre! — In nato pomislil: amnestija! — Toda, eh, ne pretiravati! — Amnestija, kakorek! — Sicer pa, eh, pusti vse pri starem! — Narod ne ljubi izprememb! — Poznam jaz ta narod —"

In je sin dvignil roko kot k pri-segi in zamrmral nekaj, ki se je glasilo kot mrmranje ljudstva za odrom: rabarbara, rabarbara...

"Kje je pa moj ljubi sluga? Ehan, saj je tukaj — eh — Štefan — vzor služabniške zvestobe — eh, dajte si izplačati — eh, — ko umrem, — eh, — dosmrtno pokojnino! — Ampak, eh, ne predolgo živeti, Štefan! — In potem: polagaj kosti na moj grob — da najde tja moj oboževani psiček!"

In so vedno tišje in slabotnejše zveneli prezvišeni "eh".

Nastal je premor med katerim je zdravnik znova navil svojo uro. Nato je namignila umirajoča prezvišenost svojemu kancelarju:

K. Makuszynski:

Vzgojevalno vplivajoči gospod.

Imel sem znanca, ki je imel blazno misel, vplivati vzgojevalno na ljudi. In ker ni imel drugega opravila — kajti je bil vpokojen uradnik — se je lahko ves ljubi božji dan posvečal tej stvari.

In ni še dobro stopil iz svojega stanovanja, je imel že priliko in povod za vzgojevanje. Kajti je služkinja sosednje stranke čedila za jako ostroščinasto ščetko obleko svojega gospodarja.

In je vzgojevalno vplivajoči gospod stopil k nji, ji voščil jako prijazno dobro jutro in dejal nato: "Ljuba Kasja, s takimi ščetkami ne snamemo volnene obleke, kajti vsa volna se sečedra in strga. In ne smete misliti samo na to, da boste s svojim delom kma-žu gotovi, ampak morate imeti v mislih vedno le dobrobit svojih gospodarjev. Vidite, več je bilo to čisto drugače!"

In je potem najmanj pol ure pridigoval dekletu o tem, kakšne so bile nekoč pred desetletji služkinje pri družinah, kako so delili z njimi radost in trpljenje in so misle vedno samo to, da bi pomagale povečati blagostanje svojega gospodarja, kar tudi ni imelo zanje same slabih posledic — in tako dalje.

In ni žel nobene zahvale za svoj pouk. Dekle ga je sicer pozorno in napeto poslušala, ampak je dejala Kasjina gospodinja vzgojevalno vplivajočemu gospodu o priliki prvega srečanja: "Lepo vas prosim, gospod, ne zadržajte naše Kasje pri snajenju obleke. Bunka je že itak dovolj počasna in ni treba, da bi jo še kdo hujskal, naj bo še bolj!"

Vzgojevalno vplivajoči gospod je odgovoril, da je hotel dekletu poučiti samo v snajenju obleke, kajti je smatral za svojo dolžnost, da vpliva vzgojevalno najo.

In ni hotela gospa razumeti njegove dolžnosti in ga nahrulila v precej razdraženem tonu: "Oženili bi se bili, gospod, in bi potem lahko vzgajali ženo, otroke in svoje služkinje. Moja Kasja pa pustite pri miru, jo bom še sama vzgojila. Že verjamem, da vam diši klepetati z dekletom, saj je jako čedna!"

Ogorčen nad tako nevhvaležnostjo je stopal nizdol po stopnicah in razmišljal o ženitvi, ki mu jo je pravkar nasvetovala gospa. Saj bi se bil gotovo oženil, pa ni bil nikdar z nobenim dekletom dolgo zaročen. Vsaka ga je po kratkem znanju odslavila, "Zakaj", pa ni mogel nikoli razrešiti.

In je bilo to uganko prav lahko razrešiti. Kajti ni hotel "vzgajati" samo neveste, ampak se je lotil tudi njenih staršev, znaneev in sorodnikov s svojim "vzgojanjem". Tega pa človek ne prenaša trajno. In bi vprašal samo to, kje na tem božjem svetu je taka tačča "in spe", ki bi se dala poučevati in vzgajati od svojega bodočega zeta?

In je med tem premišljevanjem prispel k lišnim vratom. In je obšla njega pozornost na listku, ki je visel na vratih. Prečital je:

"Tukaj v tej hiši se oddaja lepo opremljeno Sobo na željo tudi Krana II Nadstropje soba 13."

"Groznost!" je zamrmral in se napotil spet nazaj po stopnicah v drugo nadstropje, pozvonil na vratih št. 13 in ko so mu jih odprli, je začel praviti gospej, da je ta njen stanovanjski razglas spodaj na lišnih vratih pravo škropčalo in velik škandal. Nikjer nobene pike nad ali ali strešice na ž. Soba, hrana in nadstropje se pišejo sredi stavka z malo. In jo je tako jako poučno poučeval in menil, da bi pravilno napisan listek napravil vse ugodnejši vtis in bi tudi ne stal niti vinarja več. Žena ga je nekaj časa poslušala, ko pa je začel razlagati izvor poljskega jezika, mu je pred nosom zaloputnila vrata. In jo je slišal, ko je v stanovanju dejala nekomo:

"Ta gospenica plesnjava, kaj pa misli. Sedaj mu še stanovanjski listek ni prav! Jaz ne razumem, da nekateri ljudje vtikajo svoj gobec in nos v vsako stvar, ki jih ne briga!"

"Uboga ženska!" je zamrmral in se prestopal nizdol po stopnicah.

"Kdo pravi, da me nič ne briga, kako pišeš? Slog, to je človek! Če boš imela boljši slog in boljši pravopis, boš tudi boljša ženska. Ali ni dolžnost vsakega človeka, ljudi poboljševati in plemeniti? O, ti zaslepljeni narod!"

In komaj je prispel na cesto, je opazil dva delavca, ki sta pometala in snajila cesto. Nesnago sta zmetala v male kupčke, toda je sapa, ki je piskala po ulicah, razkopala te kupčke, in raznela s težavo pometeno spet po cesti.

Pa je pristopil vzgojno vplivajoči gospod k njima in jima začel pripovedovati o Sisifu, ki vab skalo na vrh gore, in ko jo privah že blizu vrha, mu zdrkne spet nizdol po hribu. Tako delo opravljata sedaj tudi ona. Če ne bosta kupčkov takoj odstranila, bosta lahko vse svoje življenje prebila samo v tej ulici.

In je bilo jasno, da ga delaveca nista prav nič priazno sprejela, kajti kmalu potem so videli ljudje vzgojno vplivajočega gospoda v divjih skokih divjati po ulici. In je pri tem mrmral nekaj o pritožbi na oblast, na mestno načelstvo in mestni zdravstveni urad.

Starejši ljudje se dajo težje vzgajati, to je videl, zato je poziknil svojo srečo pri mladini. Dva dečka sta se kepala na ulici, in je stopil k njima in ju poučil, da ima sneg v mestih v sebi vse mogoče škodljive kemične tvari, ki jih pošiljajo v ozračje tovarne in dimniki, in ne dobi človek pri kepanju samo zastrupljenja krvi, če ima slučajno odprto rano na roki, temveč poškojuje lahko s snegom tudi obleko mimoidočih, ki jih zadene ob slabo merjenih kepal.

In sta dečka prikimala z glavami. Ko pa se je gospod obrnil, da bi šel po svoji poti sta zadeli dobro merjeni kepi njegov elimder in je slišal zasmehljivo krohotanje bežečih malopridnikov.

In ni vzgajal samo ljudi svoje okolice, ne samo tistih, ki jih je srečal na ulici, vzgajal je tudi ljudi v gostilni, kavarni, gledališču. Poučeval je igralce, "vzgajal" dobre tarokiste, kot "kibice" temeljito razlagajoč po vsaki igri storjene napake.

In ne samo ljudje, tudi živalstvo ni varno pred "vzgojo" njegovega znanca. Pse je vzgajal za "komistne spremljevalce" človeka in jih učil vsemogočih umetnosti, in je viselo v njegovem stanovanju vedno šest do osem kletk, v katerih so se vzgajali kanarčki,

skorei in papagaji. In je na primer vzgojil enega kanarčka, da mu je sedel vedno na rami in zibal iz njegovih rok živež. Pa je pustil nekoč okno odprto, kanarček pa je pozabil na svojo vzgojo in jo popihal.

Papagaj ki govori že precej dobro, je že toliko "vzgojen", da govori "z razumom" in ne klepeti samo za kom drugim. Pa se ptič strašno brani tega in daje gospodovi vzgoji nakljub še vedno "nerazumljive odgovore". Če ga gospod vpraša: "No, prijatelj, kako kaj? Si dobro spal? mu papagaj ne odgovori: "Hvala lepa, jako dobro!" ker govori že zelo spretno, ampak zakriči: "Bababa! Zapri vrata! Prepri je! Izgubi se! Falot!"

Kljub svojim velikim in nešteto neuspehom ne preneha svoj znanec z vzgajanjem, temveč mu še pridno dalje sebe, človeštvo in človeško živalstvo.

Dolgo že nisem videl svojega, sicer jako ljubkega čudaka. Zadnjič pa grem po precej oddaljeni stranki ulici in se hipoma odpro vrata male krčme in "vzgojevalno vplivajoči" moj znanec mi prileti takorekko kar za vrat.

"Kaj vam je?" sem vprašal začudeno. "Kaj se je zgodilo?"

"O, ta neumni svet!" je dejal in si popravljal obleko, "hotel sem tem ljudem dopovedati, da se je z obema rokama".

"Pustite to!" sem rekel. "Pravič je dolgo ne jemo z levega in drugega, pustite že enkrat to svoje vzgajanje".

"Storil bom tako, kot pravite!" je vzkliznil. "Ljudje niso vredni, da bi se človek ukvarjal z njimi".

In je šel par korakov mirno z menoj, nato pa se je obrnil in dejal: "Moram še enkrat tja. Pokazati jim moram, kako se zakadi človeka skozi vrata. Niti tega ne znoj".

In je šel resnično nazaj v krčmo. Čez nekaj časa pa je spet prišel kakor je dolg in širok skozi vrata.

"Tako je prav!" je zavpil. "Tako je dobro! Vidite", in se je obrnil k meni. "Ljudje se že tudi nečesa nauče, samo če hočejo. Vse kaže, da ne smem nehati z vzgajanjem".

Polet Holandcev okoli sveta. Družba inozemskih pilotov hoče napraviti splošno nov polet okoli sveta. Letela naj bi dva aeroplana po dva moža posadke. Za vodjo ekspedicije je določen holandski letalski poročnik Loppin.

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI v "Glas Naroda"

Kretanje parnikov - Shipping News

24. januarja: La Saviole, Havre; Conte Verde, Genova.
28. januarja: Paris, Havre; Orduna, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen.
29. januarja: Minnekahda, Cherbourg in Hamburg.
31. januarja: Majestic, Cherbourg; Ausonia, Cherbourg.
3. februarja: President Wilson, Trst; Muenchen, Cherbourg in Bremen; Colombo, Genova.
4. februarja: France, Havre.
5. februarja: Albert Ballin, Boulogne in Hamburg.
10. februarja: Arabic, Cherbourg in Hamburg.
14. februarja: Olympic, Cherbourg; George Wash-

ington, Cherbourg in Bremen; Dullio, Genova.
17. februarja: Ohio, Hamburg; Deutschland, Hamburg.
18. februarja: De Grasse, Havre.
19. februarja: Mongolian, Cherbourg in Hamburg.
21. februarja: Aquitania, Cherbourg; Pittsburgh, Cherbourg in Hamburg; Veendam, Rotterdam; President Roosevelt, Cherbourg.
24. februarja: Martha Washington, Trst; Stuttgart, Cherbourg in Bremen.
25. februarja: La Saviole, Havre.
28. februarja: Leviathan, Cherbourg; France, Havre; Berengaria, Cherbourg.

Italian Line

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
NARAVNOST V LJUBLJANO V 9 DNEH

COLOMBO
Odpluje iz N. Y. 3. feb. 14. marca
DUILIO
Odpluje iz N. Y. 14. feb.
Obrnite se na avtorizirane agente.
Itala America Ship. Corp.
1 State Street
New York

Slovensko Amer. Koledar za leto 1925

sno že skoro razprodali. V kratkem času smo ga prodali več tisoč. Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči, ker ga je le še par sto izvodov zalogi. Cena s poštnino vred 40 CENTOV.

Oni naši zastopniki, ki še niso naročili koledarjev, naj se požurijo, da ne bo prepozno.

SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt St., N. Y. C.

Močan, izboljšan, najmočnejši 7-strelni \$15. avtomatični, se-daj \$7.45. 25 kal. Vis-jeklo. Najboljši revolver, jak-bak in nož. Preiskusan in prebrisan. Varnostna zap-ponka. Za vsak žep. Naročite takoj. Mnogoštevna. Zadovoljstvo gar-antirano ali denar nazaj. Ne pošljite de-narja, plačajte poštnino \$7.45 in poštni-ko. — Federal Mail Order Corp., Dep. 168, 414 Broadway, New York City

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste s njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda"

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tančno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostenske parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasno nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, zamorejo tudi nedržavljeni dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi dalj; tozaderna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako do voljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odločevanjem, ter se pošlje prošnjo v stari kraj gla som nanovejšie odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svoja iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugosla-vije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamore dobiti sem žene in otroke od 18. le-ta brez, da bi bili šteti v kvoto. T-rojene osebe se tudi ne štejejo kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov p-fmajo prednost v kvoti. Pišite s pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse pro-ge; tudi preko Trsta zamorejo Ju-goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

ITALIJANSKE HARMONIKE.

Mi izdelu-jemo i n-importira-mo različ-ne prvo-vrstne ro-čno na-pravljene italijanske harmonike, najboljše na svetu. Veset let garancije. Naše cene so nižje kot katere-gakoli izdelovalca. Brezplačen pouk igra-nja kupcem. Pišite po brezplačni cenik. RUTTA SERENELLI & CO.
817 Blue Island Ave., Dep. 32, Chicago, Ill.

MOŠKI! Zadržite se Proti nalezli-ji
Nabavite ali najhitojše pošljite PREPREČBA za MOŠKE Velika tuba \$5. Kit (4) \$1
Všečkarji ali San-Y-Kit Dept. B
92 Beekman St., New York
Pišite za okrožnico.

ADVERTISE in GLAS NARODA

Nove pošiljatve knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašani, zato ne odlašajte z naročilom, da katere ne zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi z money ordrom, v znakah ali gotov denar v zavarovanem pismu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prečitajte pazno oglase o novih knjigah.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

Kneippov domači zdravnik	\$1.25
Gospodinjstvo	1.00
Naša zdravila	.50
Nasveti za hišo in dom	1.20
Sadje v gospodinjstvu	.70
Zdravilna zelišča	.30
Zbirka domačih zdravil z opisom človeškega trupla ..	.75
Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami, obsega 668 strani	5.00
Slovensko nemški besednjak, (Wolf-Platšnik) — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 1888 strani	10.00
Nemško slovenski besednjak, (Wolf-Cigale), — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani	7.00
Jugoslavija, 3. zvezki, zemljepisni, statistični in gospodarski pregled in —	
Zgodovina SHS, 3. zvezki, zgodovinski podat-ki Jugoslovancev in Slovanov sploh na Balkanu. Zelo zanimivo za vsakega Jugoslavana	3.25

Mi plačamo poštnino.